

Stockholm 2017-06-27

Finansdepartementet

Remissyttrande över betänkande från spelutredningen SOU 2017:30

Psoriasisförbundet lämnar följande synpunkter på det betänkande till omreglerad spelmarknad som presenterats i SOU 2017:30.

Psoriasisförbundet har idag cirka 15 500 medlemmar över hela landet och verkar för ökad satsning på forskning, för bättre vård och behandling och för att skapa kännedom om och förståelse för hur det är att leva med psoriasis och psoriasisartrit. Psoriasis är en ärftlig kronisk sjukdom som kan drabba både hud och leder. Den är en av våra vanligaste folksjukdomar och uppskattningsvis lever 250 000 - 300 000 personer med någon form av psoriasis i Sverige. Psoriasis har länge setts som en hudsjukdom, men tack vare forskningssatsningar inom området vet vi nu att det är en systemsjukdom och att det kan finnas kopplingar mellan psoriasis och ledbesvär, mag- och tarmbesvär, ögonsjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar. Forskningen visar också att många psoriasissjuka upplever att de har en nedsatt livskvalitet.

Genom de två fonder Psoriasisförbundet förvaltar har det delats ut tiotals miljoner i forskningsanslag och gjorts betydande informations- och utbildningsinsatser, vilka till stor del finansierats av förbundets rikslotteri. Intäkterna från förbundets lotteri har på detta vis möjliggjort en bättre förståelse för hur hela kroppen, och hela livet, drabbas av sjukdomen och hur viktigt det är att få rätt diagnos och behandling för att inte utveckla livshotande följsjukdomar. Vår lotteriverksamhet är därför oerhört viktig för oss som organisation och för den patientgrupp vi representerar.

Vi ser positivt på att en större del av spelmarknaden blir kontrollerad men är oroade för den framtida utvecklingen av ideella organisationers finansiering.

Syftet med spellagstiftningen

Psoriasisförbundet anser att de fyra föreslagna syftena för den nya spellagstiftningen är bra men måste kompletteras med en punkt om finansiering för ideella organisationer. I nuvarande lotterilag är ett av syftena med regleringen att värna överskottet från spelverksamheten till det allmänna och till allmännyttiga ändamål.

Utan en tydlig beskrivning av den betydande andel av spelverksamhet som anordnas för att ge överskott till allmännyttiga organisationer riskerar en eventuell statsstödsprövning av EU-kommissionen att resultera i att den föreslagna uppdelningen av spelmarknaden inklusive den bevarade skattefriheten ogiltigförklaras.

Därför vill Psoriasisförbundet att

en femte punkt införs i 1 kap 1§ i spellagen: 5. allmännyttig ideell verksamhet får goda möjligheter att finansiera sin verksamhet via intäkter från spel.

Skattefrihet

Överskott från lotterier och bingo är en hävdvunnen skattefri intäkt för föreningslivet sedan mycket lång tid tillbaka. Om skatt skulle införas på de mer än 1,6 miljarder kronor i årliga intäkter som det handlar om, skulle det drabba föreningslivet mycket hårt. Dessa intäkter växlas dessutom upp mångdubbelt med ideella insatser från de verksamma. Att bevara skattefriheten är ett av de viktigaste förslagen i utredningen för ett fortsatt starkt civilsamhälle.

Därför stödjer Psoriasisförbundet

utredningens förslag om skattefrihet för intäkter från traditionella lotterier.

Statsstödsprocess

Vi ser positivt på en pre-notifiering men anser att finansdepartementet bör kunna avgöra ifall detta kräver en statsstödsprövning. I samtal mellan EU-kommissionen och företrädare för ideella organisationer har vi uppfattat en positiv inställning och att Sverige själva bör göra en bedömning om statsstödsprocess eller inte. I ett rättsutlåtande från EU-docent Jörgen Hettne har även EU-kommissionens ansvariga direktorat informerats i frågan.

Som en organisation som idag uppbär statsstöd är det särskilt viktigt för Psoriasisförbundet att utredningens betänkande inte blir ett genomdrivet lagförslag innan en eventuell statsstödsprocess är färdig och godkänd.

Därför stödjer Psoriasisförbundet

utredningens förslag om att skattefrihet prioriteras av regeringen så att skattefrihet för intäkter från traditionella lotterier är säkrat innan proposition föreslås.

Avsaknad av konsekvensanalys

I utredningen saknas en närmare analys av konsekvenserna för allmännyttiga organisationers överskott. Vi ser samhällsutmaningar som vi vill vara med att möta, men begränsas ofta på grund av resursbrist.

Direktivet till utredaren var tydligt med att förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål, som i dag finansieras av intäkter från spelverksamhet, i så hög utsträckning som möjligt bör bevaras i samband med att ett licenssystem införs. Trots det saknas en konsekvensanalys för föreningslivet i utredningen som bör utföras om de förändringar som föreslås ska genomföras.

Utvecklingen på danska spelmarknaden indikerar att omregleringar på mycket kort tid kan resultera i stora förändringar på spelmarknaden. Civilsamhället i Danmark har där gått från ett överskott på cirka 1,6 miljard till 1,1 miljard per år sen omregleringen.

Därför vill Psoriasisförbundet att

en grundlig konsekvensanalys görs utifrån det förslag som utredaren presenterat.

Framtida utveckling

Psoriasisförbundet vill uttrycka sin oro över utredningens förslag att placera onlinebingo utanför ensamrätten för allmännyttiga organisationer. Det innebär ett direkt avsteg från nuvarande reglering där bingo, både fysiskt och online, är hävdvunnen för allmännyttig verksamhet. Onlinebingo är idag de allmännyttiga ideella organisationernas största digitala spelprodukt och därmed viktigaste framtidsutveckling. Det är en omodern uppdelning att låta distributions sättet vara det som avgör vilket marknadssegment spelet ska verka inom.

Utvecklingen i grannlandet Danmark bekräftar vår oro med en förflyttning från spelprodukterna landbaserade lotterier och bingo till onlinebingo, onlinekasino och vadhållning. Totalt har detta på bara fem år lett till minskade intäkter på närmare 500 miljoner kronor årligen 2015 och 2016. Det innebär att närmare en tredjedel av dessa oberoende medel har försvunnit och därmed minskat verksamheten i föreningslivet i Danmark.

Utredaren har inte heller gjort en konsekvensanalys över hur betydande onlinebingo skulle vara för de spelbolag som inte har tillstånd i Sverige. Totalt står onlinebingo för endast 5-6 % av deras totala verksamhet och bör därför anses ha en liten inflytande på kanalisering.

Därför vill Psoriasisförbundet att

- bingo online ska klassificeras som ett traditionellt lotteri.

Även för den föreslagna spelformen Kombinationsspel behöver ha strikta föreskrifter som gör att detta endast gäller pokerspel, likt i Danmark. Kombinationsspelen där vadhållning eller skicklighetsspel kombineras med lotterier riskerar sudda ut gränsen mellan vadhållning och lotterier och skillnaden mellan spelsegmenten. För att skapa en långsiktigt hållbar skiljelinje mellan spelprodukter som omfattas av licenssegmentet och spelprodukter som är förbehållna allmännyttiga ideella föreningar och staten kan inte dessa kombinerade vadhållnings- och lotteriprodukter tillåtas i annat än pokerspel.

Därför vill Psoriasisförbundet att

- lotteri i form av tilläggs spel inte tillåts på den konkurrensutsatta delen.

Klassificering

Två kända faktorer kopplade till ökat problemspelande är hög omsättning och snabba spelomgångar. En viktig fråga för ideella organisationer är också att det går att särskilja spelprodukter som utformas med högre omsättning och snabbare spelomgångar omfattas av ett tuffare regelverk. Detta för att skydda konsumenten och ta spelansvar.

Psoriasisförbundet delar utredarens resonemang att det är olämpligt att införa ett klassificeringssystem som inte kommer att nå syftena med detsamma. Psoriasisförbundet menar att det inte är rimligt att en prenumerationslott med dragning en gång per månad, eller ännu mer sällan, och ett casinospel online med en omsättningshastighet på några sekunder har samma regelverk för att minska risken för spelberoende.

Därför vill Psoriasisförbundet att

- regeringen fram till år 2021 tar fram ett förslag till klassificeringssystem och differentierade regler som bygger på forskning och beprövad verksamhet.

Vinståterbetalning

Psoriasisförbundet ställer sig bakom utredarens förslag att lotterisegmentet ska ha en återbetalning enligt dagens system på sina produkter (max 50 %). Samtidigt föreslår utredaren att återbetalningsprocenten inte ska regleras alls i den konkurrensutsatta delen. Det innebär att det till en början kommer att vara mycket hög återbetalning, minst 97-98 %, för att etablera sig på marknaden. För spelaren innebär det helt enkelt att du kan spela fler gånger innan du har förlorat din insats, det vill säga mer nöje för pengarna.

Känslan av att vinna ofta kombinerat med kort tid mellan insats och resultat är en riskfaktor för ökat spelberoende. Det kommer dessutom vara mer attraktivt för de som vill spela för nöje och förströelse eftersom återkopplingen blir mycket snabbare och du kan spela fler gånger, jämfört med en skraplott.

För att minska både risken för ökat spelberoende och minska överströmningen av spelare från lotterier till nätcasino behöver regeringen innehålla ett återbetalningstak.

Därför vill Psoriasisförbundet att

- ett återbetalningstak på 90 % införs på den konkurrensutsatta delen.